

LBRIS

We know
books

J O N A T H A N S W I F T

Călătoriile
lui Gulliver

Traducere din limba engleză

LEON LEVITCHI

JONATHAN SWIFT

Gulliver's Travels

© RAO Distribuție, 2021
pentru versiunea în limba română
Toate drepturile rezervate

Ilustrația copertei
© Viagens de Gulliver

2022

RAO Distribuție
Str. Bărgăului nr. 9-11, sector 1,
București, România
www.raobooks.com
www.rao.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
SWIFT, JONATHAN
Călătoriile lui Gulliver / Jonathan Swift, - București :
RAO Distribuție, 2021
ISBN 978-606-006-696-5

821.111

CUPRINS

PARTEA ÎNTÂI	
CĂLĂTORIA ÎN LILLIPUT.....	7
PARTEA A DOUA	
CĂLĂTORIA ÎN BROBDINGNAG.....	93
PARTEA A TREIA	
CĂLĂTORIA ÎN LAPUTA, BALNIBARBI, GLUBBDUBDRIB, LUGGNAGG ȘI JAPONIA.....	187
PARTEA A PATRA	
CĂLĂTORIA ÎN ȚARA HOUYHNHMILOR.....	277

CAPITOLUL I

*Câteva cuvinte ale autorului despre el însuși
și familia sa. • Primele îndemnuri la călătorie.
• Naufragiază și scapă cu viață, înotând. • Ajunge
cu bine la țărmul Lilliputului. • E luat prizonier
și dus în interiorul țării.*

Tatăl meu avea o mică moșie în Nottinghamshire; eu eram al treilea din cei cinci fii ai săi. La vârsta de patrusprezece ani el m-a trimis la colegiul Emanuel din Cambridge, unde am stat trei ani, văzându-mi de învățătură cu mare sârguință; cum însă întreținerea mea – cu toate că mi se trimiteau foarte puțini bani – era prea costisitoare pentru bruma noastră de avere, am fost dat în ucenicie la domnul James Bates, un vestit chirurg din Londra, la care am lucrat patru ani. În acest răstimp, primind din când în când mici sume de bani de la tatăl meu, i-am cheltuit învățând navigația și alte părți ale matematicii, folositoare celor ce-și pun în gând să călătorească – lucru pe care nădăjduiam să-l realizez mai devreme sau mai târziu. După ce am plecat de la domnul Bates, m-am înapoiat în casa tatălui meu, unde, cu ajutorul lui, al unchiului John și al altor câtorva rude, am obținut patruzeci de lire și, totodată, făgăduiala că

voi primi treizeci de lire pe an, necesare pentru întreținerea mea la Leyda.

Acolo am studiat medicina vreme de doi ani și șapte luni, știind cât de bine o să-mi prindă această știință în călătorii îndelungate. Curând după întoarcerea mea de la Leyda, bunul meu dascăl, domnul Bates, m-a recomandat în calitate de chirurg pe vasul Swallow, de sub comanda căpitanului Abraham Pannell. Cu el am lucrat trei ani și jumătate, făcând câteva călătorii în Levant și în alte ținuturi. La înapoiere, m-am hotărât să mă stabilesc la Londra. Domnul Bates, profesorul meu, m-a sprijinit, recomandându-mă câtorva pacienți. Am închiriat o aripă într-o casă modestă în vechiul cartier evreiesc și, fiind sfătuit să-mi schimb felul de viață, m-am căsătorit cu domnișoara Mary Burton, a doua fiică a domnului Edmund Burton, negustor de ciorapi din strada Newgate. Soția mi-a adus o zestre de patru sute de lire.

Cum însă doi ani mai târziu iubitul meu profesor Bates muri și cum, pe de altă parte, nu prea aveam prieteni, treburile începură să-mi meargă din ce în ce mai prost – deoarece conștiința nu mi-ar fi îngăduit să imit practicile rușinoase ale unui număr, vai! prea mare de confrăți. Așa se face că, după ce m-am sfătuit cu soția mea și cu câțiva dintre cunoscuții mei, am luat hotărârea de a pleca din nou pe mare. Am fost chirurg pe două corăbii la rând și, în șase ani, am făcut mai multe călătorii în Indiile de Est și de Vest și astfel am mai agonisit câte ceva. Ceesurile de răgaz mi le petreceam citind operele celor mai buni scriitori antici sau moderni, căci aveam întotdeauna la îndemână un mare număr de cărți, iar când mă aflam pe uscat, observam obiceiurile și firea oamenilor și, totodată, le învățam limba; în privința aceasta dovedeam multă ușurință, datorită unei foarte bune memorii.

Întrucât ultima din aceste călătorii n-a fost prea norocoasă, m-am săturat de mare și m-am hotărât să rămân acasă, alături de soție și copii. M-am mutat din vechiul cartier evreiesc în Fetter Lane și de acolo în Wapping, în nădejdea să găsesc de lucru printre marinari; dar mi-a mers prost. După o așteptare zadarnică de trei ani, sperând că doar-doar se vor îndrepta lucrurile, am primit o propunere avantajoasă din partea căpitanului William Prichard, proprietarul vasului Antelope, care urma să facă o călătorie în mările sudului. Am ridicat pânzele din portul Bristol, la 4 mai 1699, iar începutul călătoriei noastre a fost cât se poate de promițător.

N-ar fi potrivit, din anumite motive, să-l plictisesc pe cititor cu amănuntele peripețiilor noastre în mările acelea; e de ajuns să-i spun că, în timp ce ne îndreptam spre Indiile de Est, am fost împinși de o furtună cumplită către coasta de nord-vest a Țării Van-Diemen. În urma unei măsurători, am constatat că ne aflăm la 30 de grade și 2 minute latitudine sudică. Doisprezece oameni din echipaj muriseră din pricina muncii istovitoare și a hranei proaste; ceilalți erau peste măsură de slăbiți. La 5 noiembrie (dată la care în ținuturile acelea începe vara), pe o vreme foarte cețoasă, marinarii descoperiră o stâncă la o jumătate de cablu depărtare de vas, dar vântul bătea cu atâta furie, încât ne-a mânat drept spre ea și, ca urmare, vasul s-a sfărâmat. Șase oameni din echipaj, printre care și eu, am coborât barca în mare și am izbutit să ne îndepărtăm de corabie și de stâncă. După socotelile mele, am vâslit cam vreo trei leghe, până când n-am mai putut trage la lopeți, fiind și așa istoviți de munca de pe corabie. Ne-am lăsat deci în voia valurilor, iar după vreo jumătate de oră, un vânt năprasnic dinspre miazănoapte ne-a răsturnat barca. Ce s-a întâmplat cu tovarășii mei

din barcă, precum și cu cei care s-au adăpostit pe stâncă sau au rămas pe corabie, n-aș putea spune; presupun însă că au pierit cu toții.

Cât despre mine, am înotat la voia întâmplării, împins de vânt și de flux. De mai multe ori am încercat zadarnic să ating fundul cu picioarele; și tocmai când eram cu desăvârșire sleit și nu mai puteam lupta, am dat de fund; între timp, furtuna slăbise mult. Panta era atât de lină, încât am mers aproape o milă până să ajung la țărm, ceea ce cred că s-a întâmplat pe la ora opt seara.

Am înaintat după aceea vreo jumătate de milă, fără să descopăr urmă de așezare omenească sau picior de locuitor – e adevărat, eram atât de slăbit, încât se poate să nu-i fi văzut.

Din pricina oboselii, căldurii și a vreo jumătate de pintă de brandy, pe care o băusem când am părăsit vasul, m-am pomenit picotind. M-am tolănit pe iarba foarte măruntă și moale și am adormit mai adânc decât îmi amintesc să mi se fi întâmplat vreodată, după socotelile mele cam la vreo nouă ceasuri, pentru că la deșteptare tocmai se crăpa de ziua.

Am încercat să mă scol, dar nu m-am putut mișca, deoarece cum stam așa culcat pe spate, mi-am simțit atât brațele, cât și picioarele legate zdravăn de pământ de o parte și de alta, iar părul meu lung și des, prins și el în același fel. Am simțit de asemenea că tot trupul, de la subsuori până la coapse, e legat cu fire subțiri. Puteam privi numai în sus; soarele începea să dogorească, iar lumina îmi supăra ochii. Auzeam în jurul meu un zgomot nedeslușit, dar din poziția în care mă găseam nu izbuteam să văd altceva decât cerul. N-a trecut mult și am simțit ceva ca o vietate mișcându-se pe piciorul meu stâng, înaintând binișor pe piept și oprindu-mi-se

în dreptul bărbiei; plecându-mi ochii pe cât puteam, am deslușit o făptură omenească ce n-avea nici șase inci înălțime, cu un arc și o săgeată în mâini și cu o tolă de săgeți la spate. Între timp, am simțit cel puțin patruzeci de alte ființe asemănătoare (așa am bănuir) urmând-o pe cea dintâi. Cuprins de o uimire fără margini, am răcnit atât de tare, încât au luat-o cu toții la fugă înapoi, înfricoșați, iar câțiva dintre ei, după cum mi s-a spus mai târziu, au fost răniți în urma căzăturilor, când au încercat să sară de pe mine jos, pe pământ. Aceasta nu i-a împiedicat, totuși, să se întoarcă peste puțin timp, iar unul dintre ei, care se avântase până într-un loc de unde putea să-mi vadă toată fața, și-a ridicat brațele și ochii în semn de mirare și a strigat cu o voce pițigăiată, dar deslușită: *Hekinah degul!* Ceilalți au repetat aceste cuvinte de mai multe ori, dar atunci nu le-am putut pricepe înțelesul.

Își poate lesne închipui cititorul că în tot acest timp eram într-o poziție foarte neplăcută; în cele din urmă, zbatându-mă ca să mă eliberez, am avut norocul să rup legăturile și să smulg țărâșii ce-mi ținutau brațul stâng de pământ, pentru ca, ridicându-l până în dreptul ochilor, să descopăr metodele pe care le folosiseră ca să mă lege. Totodată, cu o smucitură violentă care îmi pricinui o durere cumplită, am desfăcut puțin firele ce-mi legau părul pe partea stângă, atât cât era nevoie ca să pot întoarce capul cu vreo doi inci. Omuleții o rupseră însă la fugă pentru a doua oară, înainte ca eu să-i pot prinde; apoi, îndată începură să scoată niște țipete puternice și foarte ascuțite, iar când acestea încetară, unul dintre ei strigă din răspuțeri: *Tolgo fonac.*

O clipă mai târziu, am simțit mai mult de o sută de săgeți înfigându-mi-se în mâna stângă și înțepându-mă ca tot atâtea ace. Pe urmă, au tras o altă salvă în

aer, așa cum facem noi cu bombele în Europa. Multe din aceste săgeți au căzut, cred, pe trupul meu (cu toate că nu le-am simțit), iar câteva pe față, pe care mi-am acoperit-o îndată cu mâna stângă. Când încetă această ploaie de săgeți, am început să gem de necaz și de durere și când am încercat din nou să mă eliberez, au tras o altă salvă, mai puternică decât prima, în timp ce câțiva căutau să mă împungă cu sulitele în coaste: dar, din fericire, eram îmbrăcat cu o scurtă din piele de bivoli, pe care nu au putut-o străpunge. Am socotit că lucrul cel mai cuminte este să stau nemișcat și mă gândeam să rămân așa până la căderea nopții, când aș fi putut să-mi desfăc legăturile cu ajutorul mâinii stângi. Cât despre localnici, eram îndreptățit să-mi închipui că voi putea face față celei mai mari oștiri pe care ar fi fost în stare să o aducă împotriva mea, dacă erau toți de mărimea omulețului pe care-l văzusem. Soarta însă voi altfel. Văzând că stau liniștit, omuleții încetară să mai arunce săgeți; totuși, după zgomotul pe care îl auzeam, mi-am dat seama că numărul lor sporise, iar la o depărtare de vreo patru yarzi de mine, în dreptul urechii mele drepte, timp de o oră am auzit un ciocănit ca acela pe care îl fac oamenii când construiesc. Întorcând capul într-acolo, în măsura în care îmi îngăduiau țărșii și firele, am văzut o estradă ridicată cam la un picior și jumătate deasupra pământului, în stare să țină patru localnici, precum și câteva scări sprijinite de ea. De pe această estradă, unul dintre ei, după toate semnele o persoană cu vază, ținu o cuvântare lungă din care n-am înțeles o iotă. Am uitat să amintesc că înainte de a-și începe discursul, importantul personaj strigă de trei ori *Langro de hul sân* (atât aceste cuvinte cât și primele mi-au fost mai apoi repetate și explicate). După care, vreo

cincizeci de omuleți veniră îndată și tăiară firele care-mi legau partea stângă a capului, ceea ce mi-a dat puțința să-l întorc spre dreapta și să cercetez înfățișarea și gesturile celui ce urma să vorbească. Părea de vârstă mijlocie și era mai înalt decât ceilalți trei care-l însoțeau: dintre aceștia, pajul care-i ținea trena era ceva mai mare decât degetul meu mijlociu; ceilalți doi stăteau de o parte și de alta ca să-l ajute.

Ai fi zis că vorbitorul e un orator înăscut; după câte am înțeles, recurgea când la amenințări, când la făgăduieli, când la milă și bunătate. Am răspuns prin câteva cuvinte, dar în modul cel mai umil cu puțința, ridicându-mi mâna stângă și amândoi ochii către soare, ca pentru a-l lua drept martor; și cum eram hămesit de foame, căci ultima dată când îmbucasem ceva fusese cu câteva ore înainte de a părăsi vasul, natura își cerea drepturile atât de stăruitor, încât nu m-am putut stăpâni și mi-am arătat nerăbdarea (poate împotriva regulilor stricte ale buneicuvințe), ducându-mi de mai multe ori degetul la gură ca să-i fac să priceapă că mi-e foame.

Hurgo (așa-i spun ei unui mare dregător, după cum am aflat mai târziu) m-a înțeles numaidecât. El coborî de pe estradă și porunci să se ridice mai multe scări de o parte și de alta a trupului meu; peste o sută de localnici urcară treptele și se îndreptară spre gura mea, încărcăți cu coșuri pline de carne, trimise la porunca regelui de îndată ce acesta fusese înștiințat de sosirea mea. Mi-am dat seama că era carnea unor animale felurite, dar nu le-am putut deosebi după gust; ciosvârte, mușchi și pulpe aducând cu cele de oaie, foarte bine pregătite, dar mai mici decât aripile unei ciocârlii. Înghițeam câte două-trei dintr-o singură îmbucătură, precum și câte trei pâini odată, mari cât niște alice. Omuleții mă

îndopau de zor și-și arătau în fel și chip mirarea și umirerea față de un om atât de mare și de mâncăcios.

Am făcut apoi un alt semn, ca să le arăt că mi-e sete. După felul cum mâncasem și-au făcut socoteala că o cantitate mică nu va fi de ajuns; și, cum era un popor foarte ingenios, au ridicat cu ajutorul frânghiilor unul din cele mai mari poloboace de-ale lor, apoi l-au dat de-a dura spre mâna mea și l-au desfundat; iar eu l-am băut dintr-o sorbitură – nimic mai lesne, pentru că nu conținea mai mult de o jumătate de pintă și aducea la gust cu un vin slab de Burgundia, dar mult mai plăcut. Mi-au adus și al doilea butoi, pe care l-am sorbit în același fel; apoi le-am făcut semn să mai aducă, însă nu mai aveau. Săvârșind cu aceste minuni, au scos chiote de bucurie și au încins un dans pe pieptul meu, repetând de mai multe ori cuvintele *Hekinah degul*. Mi-au dat să înțeleg prin semne că trebuie să arunc cele două butoaie, după ce mai întâi, prin strigăte de *Boiach mevolah*, îi preveniră pe oameni să se dea la o parte; iar când au văzut butoaiele rostogolindu-se prin aer, izbucniră toți într-un singur glas: *Hekinah degul*. Mărturisesc că în timp ce omuleții forfoteau încoace și încolo pe trupul meu, tare mă simțeam ispitit să apuc vreo patruzeci-cinczeci dintre primii pe care i-aș fi putut ajunge și să dau cu ei de pământ. Dar amintirea celor ce pășisem – și nu era, de bună seamă, lucrul cel mai rău pe care mi-l puteam face – precum și lăgăduiala prin care mă legasem în fața lor – pentru că așa îmi tâlmăceam eu supunerea – izgoni curând aceste gânduri.

De altfel, mă socoteam acum legat prin legile ospitalității de un popor care mă omenise cu atâta cheltuială și dărnicie. Și totuși, în sinea mea, nu mă puteam îndeajuns dumiri asupra curajului acestor muritori pricâjiți, care

cutezau să se cafare și să mișune pe trupul meu când aveam o mână liberă, și care nu tremurau la vederea unei ființe atât de mari, cum trebuie să le fi părut eu. Nu trecu mult și văzând că nu le mai cer carne, înaintea mea se înfățișă un dregător de seamă venind din partea Majestații Sale împăratul. Excelența Sa mi se urcă pe partea mai subțire a pulpei piciorului drept, înaintă spre fața mea urmat de vreo doisprezece curteni și, prezentându-mi o hârtie cu sigiliul regal pe care mi-o vârî sub nas, vorbi vreo zece minute fără să dea vreun semn de mânie, totuși cu un fel de nestrămutată hotărâre, arătând adesea cu degetul drept înainte. După cum am aflat mai târziu, arăta spre capitala țării, așezată la vreo jumătate de milă mai departe, unde urma să fiu dus potrivit încuviințării date de rege în Consiliu. Am răspuns prin câteva cuvinte, rostite de-a surda, și mi-am dus mâna liberă spre cealaltă, trecând-o peste capul Excelenței Sale, ca nu cumva să-l rănesc pe el sau pe cineva din suită, apoi spre cap și trup, ca să-l fac să priceapă că doresc să fiu liber. Mi s-a părut că m-a înțeles destul de bine, căci a dat din cap dezaprobat și a făcut o mișcare cu mâna, ca să arate că trebuie să fiu dus ca prizonier. Mai făcu totuși și alte semne ca să înțeleg eu că mă așteaptă destulă mâncare și băutură, precum și un tratament foarte bun. La acestea, m-am gândit iarăși să încerc să-mi desfac legăturile, dar când am simțit din nou usturimea săgeților care îmi bășicaseră fața și mâinile, precum și rănile în care unele dintre ele rămăseseră înfipite, și când am observat de asemenea că numărul dușmanilor mei sporise, am încercat să le arăt prin semne că pot face cu mine ce vor. Hurgo și suita lui s-au retras atunci, foarte curtenitori și cu chipurile voioase. Puțin după aceea mulțimea scoase un strigăt și cuvintele *Peplom selan* fură rostite de câteva ori în șir. Totodată, am simțit

cum un mare număr de oameni îmi desfăceau legăturile de pe partea stângă, astfel încât am fost în stare să mă întorc pe partea dreaptă și să mă ușurez de apă, spre marea uimire a oamenilor care, bănuind după mișcărilor mele ce aveam de gând să fac, au croit de îndată o părtie, dându-se la dreapta și la stângă ca să se ferească de șuvoiul ce ieșea din mine cu zgomot și putere.

Mai întâi, însă, mi-uns fața și mâinile cu un fel de alifie foarte plăcută la miros și care, după câteva minute, îndepărtă usturimea pricinuită de săgeți. Toate acestea, precum și mâncarea și băutura lor întremătoare, m-au moleșit și îmbiat la somn. După cum am fost încredințat mai târziu, am dormit vreo opt ceasuri; și nu e de mirare, pentru că doctorii, la porunca împăratului, amestecaseră o băutură adormitoare în butoaiele de vin.

Se pare că, din prima clipă când am fost descoperit dormind pe țărm, după naufragiu, împăratul a și fost înștiințat printr-o ștafetă și a hotărât în Consiliu să fiu legat în chipul arătat (lucru care s-a petrecut noaptea, în timp ce dormeam), să mi se aducă mâncare și băutura din belșug și să se construiască o mașină care să mă transporte în capitală.

Hotărârea aceasta poate să pară îndrăzneată și primejdioasă și sunt încredințat că niciun cap încoronat din Europa, într-o situație asemănătoare, n-ar proceda în felul acesta. Totuși, după părerea mea, a fost o hotărâre cât se poate de înțeleaptă și mărinimoasă, deoarece, presupunând că oamenii aceștia ar fi încercat să mă omoare cu lăncile și săgețile lor în timp ce dormeam, eu m-aș fi trezit fără îndoială de la prima înțepătură și m-aș fi înfuriat atât de rău, încât, cu puteri înzecite, aș fi rupt firele ce mă legau; și cum ei nu ar fi fost în stare să se opună, nu puteau s-aștepte milă și îndurare din partea mea.

Oamenii aceștia sunt matematicieni neîntrețuți și au ajuns la o mare desăvârșire în domeniul mecanicii, datorită sprijinului și încurajării împăratului, un vestit proteguitor al învățaturii. Împăratul are mai multe mașini, așezate pe roți, pentru transportul copacilor și al altor obiecte grele. Cele mai mari vase de război ale sale, dintre care unele de nouă picioare lungime, și le făurește adesea în pădurile cu lemn bun de construcții, apoi le transportă cu ajutorul acestor mașini, ce străbat o distanță de trei-patru sute de yarzi până la mare. Cinci sute de dulgheri și ingineri s-au pus imediat pe lucru, pentru a construi cel mai mare vehicul de până atunci. Era o construcție de lemn, înaltă de trei inci, lungă de șapte picioare și lată de patru, mișcându-se pe douăzeci și două de roți.

Strigătul pe care îl auzisem se datora sosirii acestei căruțe care, dacă nu greșesc, pornise la drum la vreo patru ore după naufragiul meu. Lucrul cel mai greu, după ce au adus căruța și au așezat-o paralel cu mine (cum stăteam culcat), era să mă ridice pe ea. În acest scop, au fost bătuți în pământ optzeci de stâlpi, fiecare înalt de un picior, și odgoane foarte rezistente, de grosimea sforii de împachetat, au fost prinse cu cârlige de nenumărate benzi cu care lucrătorii îmi legaseră gâtul, mâinile, trunchiul și picioarele. A fost nevoie de nouă sute de oameni dintre cei mai voinici, ca să tragă în sus aceste odgoane cu ajutorul a numeroase macarale fixate pe stâlpi; și astfel, în mai puțin de trei ore, am fost ridicat și aruncat în căruță și, acolo, legat fedeleș. Toate acestea mi s-au povestit mai târziu, pentru că în timpul cât au lucrat, eu zăceam cufundat într-un somn adânc, datorită licorii aceleia adormitoare, turnată în băutura. O mie cinci sute dintre cei mai vâjjoși cai ai